

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De lectione spirituali. Cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

quantulum naturæ nostræ recreationi proficiant. Nimis ergo seria & grauiâ tunc omittenda sunt, aut si aliquid serium se offerat (quod non semel se offert) amicabiliter iucundè que tractandum. Aliquid ex lectione mensæ, quod magis arrisit, commemorabis, exemplum ædificationis vel antiquum vel modernum in narrationem adduces, aliquis Scripturæ locus quomodo sit vernacula lingua vertendus, disputabis, virtutes nunc viuentium, vel Prælatorum, vel seniorum, si ipsi non audiant, laudabis, & quàm sint dignæ imitatione, propones, aliquid etiam interdum indifferens in colloquium admittes, atque omnia illa huic tempori apta sunt, quæ in prima huius operis tractatione collecta reperies. Ita tamen hæc & alia huiusmodi in hac hora conferantur, vt nec quasi concio instituat, nec quasi disputatio texatur, sed quidquid illud fuerit, quod in sermonem vocatum est, hilariter & festiuè tractetur. Ita enim nacta nostra oratione, & assidua præsentia Dei, & lectione frequenti, & ministeriorum pondere prægrauata, se exonerat, & vires ad resumendos labores recuperat.

Tom. 1.
lib. 5. p. e.
23.

Dato signo, sermonem etiam ceptum abscondes, & ori tuo silentij custodiam impones, & tacens simul cum aliis, ad Dominum in Ecclesia sub speciebus sacramentalibus præsentem ibis. Hæc enim remissionis hora spirituales viros, qui toto die à non necessariis tacuerunt, & strenuè laborauerunt, excipit. Si autem tu manè & vesperi verba inutilia proferas, & cor tuum in noxiis, aut superfluis effundas, indignum profus remissione te facies. Ibis ergo ad Ecclesiam tacens, & Dominum quanto potueris feruore conualutabis: si aliquid vel in sumendo cibo, vel in mutuo colloquio erratum fuerit, de eo dolebis, ac veniam humiliter postes, ac gratiam ad sanctè viuendum, & strenuè laborandum, in sequenti parte diei, quæ ab hac hora incipit, postulabis.

SECTIO II.

De his quæ vesperi fiunt.

De rebus post meridiem agendis.

CAPVT I.

A hac hora, quæ est prima post meridiem, incipit secunda diei pars, quam dilatato vocabulo vesperam appellamus, in qua occupationibus prædictis inuendimus. Nam & horas canonicas ad hoc tempus pertinentes recitamus, & literis studemus, & ministeria spiritualia & temporalia pro qualitate personarum obimus, & multi iterum ad noctem mentaliter oramus, & moderatam cœnam, aut refectiorem aliquam accipimus, & nonnullam quietem captamus, & omnes antequam cubitum eamus, conscientiam discutimus. Hæc ergo omnia, eodem modo ac dictum est, sunt in opus producenda, nisi quod tanto purius & feruentius exequenda sunt, quanto magis mors appropinquat, ac tempus reddendæ rationis. Ita ergo actiones istæ vesperi fiunt, vt errata similium actionum, quæ manè factæ sunt, suo feruore & diligentia suppleant. Præter ista autem opera sunt alia omnibus religiosis communia, quæ nos ordinariè post meridiem exequimur, de quibus nunc ad legendum eruditionem sigillatim tractabimus.

De lectione spirituali.

CAPVT II.

LECTIOMI spirituali quotidie instendum est, vt ea, tamquam instrumento præcipuo ad perfectionem obtinendam, noster spiritus prouocatur. Spiritualem autem lectionem vocamus, quæ mysticos libros, & spirituales tractatus enoluimus, in quibus non solam rerum spiritualium notitiam, sed multo magis earum gustum & affectum querimus. Hæc nobis ex regula, atque ex perpetua & inuolabili consuetudine iniuncta est, cui quotidie & communiter post meridiem intendimus: & non solum nobis, sed & omnibus religiosis, ex quibus nos eam didicimus, commendata. Nam & Benedictus in Regula, lectionem spiritualem præcipit in hæc verba: Omni tempore siue ieiunij, siue prædij, mox vt surrexerint à cœna, sedent omnes in vnum, & legat vnus collationes, vel vitas Patrum, aut certe aliquid, quod ædificet audientes. Et paucis interpositis: Mox accedat ad lectionem collationum, & lectis quatuor aut quinque folijs, vel quantum hora permittit, omnibus in vnum occurrentibus per hanc moram lectionis: si quis fortè in assignato sibi commissio fuerit occupatus, occurrat. Magnus quoque Doctor Bonauentura eam commendat suis fratribus, qui in speculo disciplinæ inter alia, sic scribit. De quotidiana lectione aliquid quotidie in ventrem memoriæ dimitendum est, quod fidelius digeratur, & rursum reuocatum crebrius ruminetur, quod proposito conueniat, quod intentioni proficiat, quod detineat animum, vt aliena cogitare non libeat. Nullus verò erit in cœtibus religiosis (vt credo) qui hos Patres audiens, tempus ad libros spirituales legendos, de cætero non sibi præscribat.

B

C

D

E

Nec existimandum est hanc lectionem aut solis imperitis, aut solis imperfectis iniungi, immò sciendum, omnibus sapientissimis quoque & perfectissimis assumendam proponi. Literati ea indigent, si nõ vt noua fiant, at vt ad scita exequenda se moueant. Et multa sterili cognitione scimus, quæ lecta voluntatem afficiunt, & ex affectu ea non solum ad scientiã, sed ad actionem cognoscimus. Perfecti etiã lectione egent, quia nunquam adeo perfecti sunt, vt amplius perfici & promoueri non possint. Lectio verò maiora perfectionis amplioris desideria ingerit, & gradus eius altiores ostendit. Atque vtrisque tam doctis quam perfectis Salomon lectionis vsum monstrat, dicens: Audiens sapiens, sapientior erit, & intelligens gubernacula possidebit. Quis sapiens, nisi scientia peritus? & quis intelligens, qui possit gubernacula possidere, id est gubernatoribus imperare, nisi perfectus? Sed ille ex lectione maiorem sapientiam, & iste ad docendos alios ampliolem gustum sapientiæ percipiet. Certe Thomas Aquinas sapiens & perfectus erat, immò & sapientissimorum magister egregius, & mirabilissimum perfectionis exemplar, de quo tamen hæc scripta sunt: Est autem hoc quoque in sancto viro memorabile, quod cum ei esset integrum, libenter solitus fuerit aliquid in Patrum collationibus lectione, ne ex rerum subtilium speculatione, affectus eius non nihil tepesceret, postetque se rursus facilius ad diuinã contemplandã colligere & erigere. Sanctissimus autem vir non sine exemplo lectioni spirituali vacabat. Vnde ibidem subditur: Et in hoc quidem sanctum Dominicum sectatus est, quem eius libri lectione constat magnopere fuisse delectatum, & ad magnam vitæ perfectionem incitatum atque promotum. Quis nunc

Reg.
B. Ben-
dicti, c.
42.

Bona-
uent. 2.
c. 7.

Prov. 1.
5.

In vita
eius apud
Sur. in
Martio.

prætextu

prætextu scientiæ, aut adeptæ sanctitatis, à lectione spiritali se eximat, quam tam sapiens ac sanctus vir, sapientibus ac sanctis, suo exemplo vtilissimam esse commonstrat?

Tu ergo quotidie saltem per horam vel semihorari, lectioni librorum mysticorum & spiritualium intende. Illa enim vt magistra sensum sacrarum scripturarum reuelat: illa vt lucerna, aut sidus fulgentissimum, intellectum illuminat; illa vt nutrix spiritu infantulos loqui docet, & ad orationem & meditationem allicit: illa vt ignis, castos diuini amoris affectus accendit, illa demum vt pædagogus, cor nostrum colligit, & à distractionibus & cogitationibus ineptis auertit. Merito proinde Bonauentura te ad lectionem hortatur, dicens, lege Sanctorum vitam & doctrinam, vt in comparatione eorum semper humilioris, & instruaris, & accendaris ad deuotionem, & protoceris ad studium, vt informeris in intellectu scripturarum, & illumineris ad fidem: Et scias discernere verum à falso, bonum à malo, vitium à virtute, & remedia vitorum ac tentationum. Hæcille.

Ad lectionem autem vtiliter assumentam, id imprimis seruandum est, ne singulis diebus liber mutetur, sed aliquo longo tempore vnus author idemque legatur. Fortuita namque lectio, vt Bonauentura ait, & quasi casu reperta, non ædificat, sed reddit instabilem animum. Quomodo autem legedum sit, prius ex verbis Hieronymi, quam ex meis addisce. Ille enim sic ait: Ita scripturas sacras lege, vt semper memineris Dei illa verba esse, qui legem suam non solum sciri, sed etiam impleri iubet. Nihil enim prodest faciendâ didicisse, & non facere. Optimè vteris lectione diuina, si illam tibi adhibeas speculi vice, vt tibi velut ad imaginem suam anima respiciat, & vel sæda quæque corrigat, & vel pulchra plus ornet. Lectionem frequenter interrompat oratio, & animâ ingiter ad hærentem Deo, grata vicissitudo sancti operis accendat. Nunc te igitur ordo instruat cœlestis historiæ: Nunc sanctum David oblectet canticum: Nunc Salomonis erudiat sapientia: Nunc ad timorem Domini increpationes incitent Prophetarum: Nunc Euangelicâ & Apostolica perfectio te Christo in omnium sanctitate coniungat. Quæ paranda sunt, memoriæ penitus insere; eaque iugi meditatione conferua. Quæ maturanda sunt, frequenter reuolue, vt diuinum hoc studium, & cœlestis schola & mores simul Virginis ornet, & sensum, tradantque tibi cû sapientia sanctitate. Vnde Scriptura dicit: Qui querunt Deum, inueniunt sapientiam cum iustitia. Sic autem ipsa lectio temperata, cui finem consilium, nõ lassitudo imponat. Nam, vt immoderata ieiunia, & ardor abstinentiæ, & enormes immoderateque vigilia, intemperantiæ coarguntur, idque nimietate sui pariunt, vt hæc ipsa postea, nec mediocriter quidem fieri possint: ita studium lectionis in reprehensionem intemperans cadit, quodque laudabile est in tempore suo, fit de nimietate culpabile. Generaliter quidem, sed breuiter stricteque dicendum est, in bonis quoque rebus quidquid modum excesserit, vitium est.

Hæc vniuersa Hieronymus. Quibus nihil addendum ducimus, nisi vt pro rudiioribus, eadem verbis crassioribus repetamus. Spiritualis ergo lectio quotidiana sit, ita vt sicut quotidie oramus & meditatur, ita quotidie aliquid per excitando affectu legamus. Lectionem præcedat oratio breuis, qua gratiam ad intelligendum & fructum decerpendum postulemus. Sanctus Ephraem sic ante lectionem orandum esse dicit: Domine Iesu Christe aperire aures & oculos cordis mei, ad audiendum & intelligendum

A sermonem tuum, faciendamque voluntatem tuam, Domine: quoniam incola ego sum in terra. Non abscondas à me mandata tua, reuela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua. In te enim spes mea Deus meus, vt tu mentem meam illumines. Lectionem interrompat oratio, qua illud, quod à Domino audimus, bonum esse vel malum, à nobis aut faciendum aut vitandum esse, quasi ipsi respondentes statuamus. Lectionem finiat oratio, qua & pro doctrina nobis oblata gratias agamus, & quod dictum est in illa, præstare desideremus. Non queratur in hæc lectione curiositas, sed vtilitas, non quod præriat auribus, sed quod affectum compungat ac moueat, legatur. Non ad solam noticiam, sed ad opus quod lectum erit, ordinetur. Tempore huius lectionis non multa legantur, plura cogitentur, plura delibentur, & quonam pacto ea fieri oporteat, apud se quisque meditetur. Si ea quæ legeris, fixa in memoria nõ hæserint, ne nimium sollicitus, sola lectio animum reficit, & nescio quomodo sine fixa recordatione spiritum promouet. Quod Dacrianus monachus apulissima similitudine docuit. Non turberis, inquit, si bona quæ legis, aut audis, vniuersa in memoria non retineas. Nam quemadmodum vas quod sæpius aqua perfunditur, purum permanet, etiam si aqua effusa statim effluat: Ita si mentem beneuolam doctrina spiritalis crebro pertransierit, quamuis tibi non perliat, ipsam tamen mentem nitidam, Deoque placentem reddit & conseruat. Vtilitas tua singularis nõ in hoc sita est, vt doctrinæ verba memoriæ commedes, sed vt doctrinæ verborumque effectus in te remaneat, id est, vt tu ex doctrina puritatem interiorè paratamque voluntatem adimplendi mandata diuina consequare. Si hac ratione, quam exposuimus, spiritali lectioni per aliquod tempus quotidie te dederis, mens tua tanquam saluberrimis & suauissimis cibus refecta, & fortis ad operandum bona, & ad resistendum malis, euadet, & non semel defectus orationis minis feruida, & distracta supplebit.

B multa legantur, plura cogitentur, plura delibentur, & quonam pacto ea fieri oporteat, apud se quisque meditetur. Si ea quæ legeris, fixa in memoria nõ hæserint, ne nimium sollicitus, sola lectio animum reficit, & nescio quomodo sine fixa recordatione spiritum promouet. Quod Dacrianus monachus apulissima similitudine docuit. Non turberis, inquit, si bona quæ legis, aut audis, vniuersa in memoria non retineas. Nam quemadmodum vas quod sæpius aqua perfunditur, purum permanet, etiam si aqua effusa statim effluat: Ita si mentem beneuolam doctrina spiritalis crebro pertransierit, quamuis tibi non perliat, ipsam tamen mentem nitidam, Deoque placentem reddit & conseruat. Vtilitas tua singularis nõ in hoc sita est, vt doctrinæ verba memoriæ commedes, sed vt doctrinæ verborumque effectus in te remaneat, id est, vt tu ex doctrina puritatem interiorè paratamque voluntatem adimplendi mandata diuina consequare. Si hac ratione, quam exposuimus, spiritali lectioni per aliquod tempus quotidie te dederis, mens tua tanquam saluberrimis & suauissimis cibus refecta, & fortis ad operandum bona, & ad resistendum malis, euadet, & non semel defectus orationis minis feruida, & distracta supplebit.

Dacrian. in speculo monachor. habetur to. 5. Bibliotheca.

De Psalterio Beate Virginis.

CAPVT III.

OTAM Ecclesiani, post cultum Dei cultui Beatissimæ Virginis Mariæ, & ipsius Dei matris esse dicatam, aut esse cultui Dei in Virgine consecratam, & additam, ille poterit ignorare, qui Ecclesiam ipsam ignorat. Hæc enim templorum non tam ornata, quam plena in memoriam Dei paræ dicatorum, solennitatibus frequentissimis eiusdem Virginis occupata, eius imaginibus cincta, & precibus ad eandem fuis intentata, de hoc cultu hyperdulæ (vt vocant) quo Beatam prosequitur Virginem, gloriatur, & se ignorari Virginis cultricem & amatricem minime patitur. Et id quidem merito, quoniam Dominam nostram (sicut re vera est) verbi Dei matrem prædicat, & suam Reginam potentissimam, suam Matrem piissimam, & suum fidelissimū præsidium, ac tutam agnoscit. Cui merito dicit eius amator Bernardus: Sileat misericordiam tuâ virgo Beata, si quis est, qui invocat eam in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse; nos quidē seruuli tui ceteris in virtutibus congaudemus tibi, sed in hac potius nobis ipsis. Laudamus virginitatē, humilitatē miramur, sed misericordia dulcius sapit, misericordiâ amplectimur charius, recordamur sæpius, crebrius inuocamus. Hæc est

Bern. homil. 4. super per. Miss. est.

Bona. tract. de infor. no. uis. c. 14.

Bon. in spec. 2. c. 7.

Hier. epistola 1. ad Demet. 19. 9.

Ephr. de patient. tom. 1.